

SCHUTTERIJ OF GESCHUTTER?

De Utrechtse burgerhoplieden, 1572-1610

Een onderzoek naar de politieke rol, maatschappelijke positie en ideeën van de burgerhoplieden was het onderwerp van mijn doctoraalscriptie. Over hen was eigenlijk alleen bekend dat zij de „volkstribunen“ waren die de democratische, calvinistische geest vertegenwoordigden 1); ze worden in de schoolboekjes altijd in één adem genoemd met de illustere Robert Dudley, graaf van Leicester, die in 1586 en 1587 te Utrecht woonde.

Maar alvorens op de burgerhoplieden nader in te gaan, dient eerst de vraag beantwoord te worden: wat waren eigenlijk burgerhoplieden? Kort gezegd: een burgerhopman was een kapitein, de hoofdman over een compagnie of vendel. In 1572 ging men in Utrecht over tot de vorming van een burgerwacht, bestaand uit acht vendels 2), om zo de stad door haar eigen burgers te laten verdedigen tegen aanvallen van buitenaf en om zo de orde en rust binnen haar muren te handhaven. 3) In de beginjaren van de Opstand tegen Spanje was zo'n eigen, goed georganiseerde legerwacht bepaald geen overbodige luxe. Nu, aan het hoofd van de vendels stonden de acht burgerhoplieden, ieder in zijn eigen kwartier.

Hielden deze acht heren zich in het begin nog stipt aan de uitvoering van hun militaire verplichtingen, allengs begonnen ze zich met de stedelijke politiek te bemoeien, getuige hun steeds vaker verschijnen in de vergaderingen van de vroedschap. Daarbij werden ze inderdaad beschouwd als spreekbuis van de burgerij, waarvan zij de wensen vaak verwoordden. Zo zien we de burgerhoplieden vooral op de voorgrond treden in de volgende vier kwesties:

1. Het sluiten van het satisfactieverdrag met prins Willem van Oranje, augustus 1577.
2. Het tot stand komen van de Unie van Utrecht, januari 1579.
3. De troebelen tijdens Leicesters gouverneur-generaalschap in de noordelijke Nederlanden, 1585-1587.
4. Het oproer van 1610, waarbij de burgerhoplieden zelf de zittende regentenoligarchie van het kussen verwijderden.

Het zou te ver voeren hier uitgebreid bij al déze gebeurtenissen stil te staan: voor dit artikel was dat geenszins mijn bedoeling. Het leek me eigenlijk interessanter voor de tegenwoordige Utrechters om weer te geven wat uit de bronnen naar voren kwam omtrent de burgerhoplieden. 4) Maar om de lezer over hun politieke en maatschappelijke rol niet geheel in het duister te laten, wilde ik er nog over zeggen dat aan het einde van het onderzoek geconcludeerd kon worden, dat de burgerhoplieden terecht de leiders

van de burgerij werden genoemd, al waren het alleen de hoplieden onder Leicester die zo fel calvinistisch en democratisch waren. Voor het overige stelde het college van burgerhoplieden zich in de bijna veertig jaren van zijn bestaan veel gematigder op.

Wat vooral naar voren kwam was de bemiddelende rol die de hoplieden speelden tussen regenten en burgers. Enerzijds verwoordden ze de wensen van de burgerij in de vroedschap; anderzijds werden ze door de regenten ingezet wanneer die bijvoorbeeld wens-ten te weten of de burgers in zouden stemmen met een nieuwe belastingmaatregel. En ook werd het ontwerp voor de Unie van Utrecht aan de acht heren door de vroedschap voorgelegd om het met hun manschappen te bespreken. 5) Zo hielden de burgerhoplieden de stadsregering op de hoogte van wat er onder het volk leefde.

In de rustige jaren van de burgerwacht vervulden de hoplieden dus bestial een nuttige functie: ze droegen zorg voor de bewaking van de stad tegen vijandige aanvallen, ze handhaafden rust en orde onder de inwoners én ze vormden een belangrijke schakel tussen overheid en volk. Eigenlijk kunnen we stellen dat ze een centrale plaats innamen in het dagelijks leven van Utrecht.

Maar zoals dat meestal gaat: de vele rustige, nuttige jaren worden naar de achtergrond gedrongen door enkele negatieve, veel luidruchtiger episoden. Zo danken de burgerhoplieden hun bekendheid aan de beslist niet zo eervolle rol die ze onder Leicester speelden. En ook in 1610 gedroegen ze zich niet correct en maakten ze misbruik van de mogelijkheden die hun positie bood (de leiding over de enige gewapende organisatie in een stad is tenslotte duidelijk een potentieel wapen!): met de gewapende burgerij achter zich namen zij de macht over van de wettige regenten.

Het is dan ook begrijpelijk dat in 1610 de burgerwacht weer werd afgeschaft om plaats te maken voor een hernieuwde instelling van de schutterij. Die laatste was volkomen onderworpen aan de vroedschap; bovendien mochten alleen loyale, louter aanzienlijke burgers er lid van worden. 6) Meerdere malen was gebleken hoe machtig de burgerhoplieden konden zijn wanneer ze dat wilden; in feite was het hun verdiende loon dat daar definitief een eind aan werd gemaakt. Ze kregen daarmee de rekening gepresenteerd voor het feit dat ze zich niet buiten de politiek konden of wilden houden.

Interessante heren dus, die burgerhoplieden. Vandaar dat ik in de bronnen zoveel mogelijk gegevens over hen trachtte te verzamelen, wat bepaald niet meeviel:

de doop-, trouw- en begrafenisboeken bestonden nog niet in deze periode; evenmin trof ik belastingaanslagen en dergelijke aan. Daardoor moest ik genoegen nemen met her en der verspreide gegevens uit bijvoorbeeld de registers van transporten en plechten, notariële akten enz. Die werden tot een geheel bijeengevoegd. Het resultaat daarvan staat ten dele in de bij dit artikel gevoegde lijst van burgerhoplieden.

Letten we eerst op de beroepen, dan zien we dat de meerderheid van de burgerhoplieden gerekend mag worden tot de „gegoede middenstand“. Dat wordt bevestigd door de adressen. Velen woonden op of in de buurt van de Oude Gracht, waar inderdaad de beter gesitueerden gevestigd waren. De echte hoge heren woonden vooral op de Nieuwe Gracht.

Een andere informatiebron voor de welstand van de burgerhoplieden was de rekeningen van de eerste kameraar 7): de verkoop van lijfrenten. Wanneer de stad geld nodig had, was het gebruikelijk om, naast het heffen van imposten en accijnzen, lijfrenten te verkopen. Dat gebeurde bijvoorbeeld om fortificatiewerkzaamheden of aan de stad geleverd graan te betalen. 8) Een andere keer had men geld nodig voor de kinderen van gesneuvelde Utrechtse burgers, die waren omgekomen bij de verdediging van de Catharijnepoort in 1576. 9) Laatste voorbeeld: zeer veel lijfrenten werden verkocht om de schulden van de keurvorst van Keulen, die deze bij de Utrechtse burgers had, door de stad te kunnen terugbetalen. 10) Het was opvallend dat het juist de leden van het patriciaat waren die meestal de lijfrenten kochten, met name veel adellijke dames. Daar het in deze kwestie dus vooral welgestelden betrof, ging ik na of ook de burgerhoplieden lijfrenten kochten; en zo ja, wie dat deden.

Weer zien we dan dat de burgerhoplieden meestal tot de middenstand behoorden. Het aandeel van de hoplieden in de lijfrenten was laag: in de jaren 1577-1597 schommelde het tussen de 5 en 10% van het totale aantal inschrijvingen. Na 1597 kwamen ze zelfs helemaal niet meer in het verhaal voor, met uitzondering van 1601, toen alleen Dirck van Werckhoven tot aanschaf overging. Hadden de burgerhoplieden tot de echt welgestelden behoord, dan zouden we hen wel vaker in de rekeningen hebben aangetroffen. Enkele burgerhoplieden die waarschijnlijk wel tot die welgestelden behoorden (meestal brouwers en wijntappers, zoals een Beernt Stell, Peter Vosch, Gysbert Thonisz van Voorst, Jan Jacobsz van Leemput) waren inderdaad degenen die lijfrenten kochten.

Nog een bron van informatie waren de notariële akten, al viel het resultaat daarvan toch wel tegen. Slechts weinig burgerhoplieden lieten een testament maken, en vaak kwamen daar geen duidelijke gegevens in voor over hun bezittingen. Zo beloofden de meeste hoplieden en hun echtgenotes elkaar wederzijdse „lijftocht“ over hun goederen. Dat wil zeggen dat de langstlevende voor zijn of haar levensonderhoud geheel kon beschikken over alle eigendommen. De formule die werd gebruikt luidde meestal:

„soo well heerlycke ende vordelycke als eygen ende allodialle roerende ende onroerende goederen huys hoff landt renthen actien ende crediten in ende wtschulden Clederen ende Clenoiden gout geldt silver gemundt ende ongemundt inboedel ende huys-raedt Coopmanschappen ende waren.“ 11)

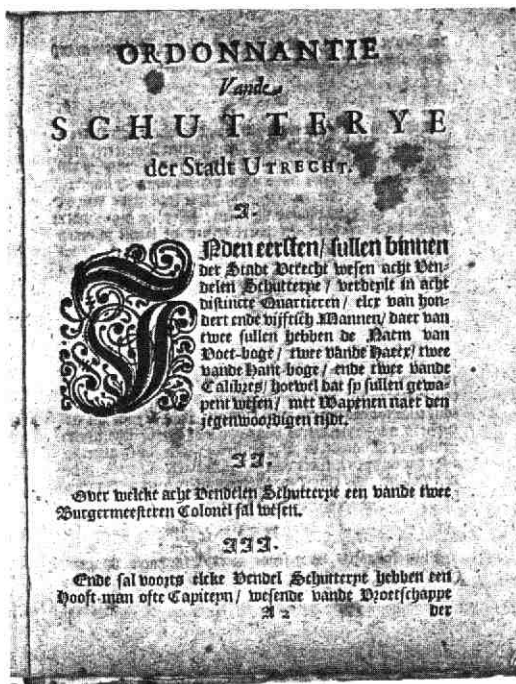
Daaruit blijkt dat ze dus bepaald wel iets bezaten, maar er werd niet vaak met bedragen gewerkt. Tenslotte waren er ook enkele besloten testamenten. Daarover tasten we dus helemaal in het duister.

De enkele keren dat een erfenis nader werd gespecificeerd, bleek er dan ook sprake te zijn van tamelijk aanzienlijke bedragen. Brouwer Frederick Cornelisz van Beeck beloofde aan minstens drie erfgenamen *f* 400,— in eens 12); de dochter van Jacob Calff, kapitein der Staten-generaal, kreeg *f* 600,— in eens. 13) Jacob Hendriks van Bommel, wiens beroep helaas onbekend is maar die wel zes maal raadslid was, herriep maar liefst zeven keer zijn testament. Uiteindelijk zou een zoon *f* 2.500,— in eens krijgen om hem op gelijke voet te brengen met de gehuwde kinderen; een dochter uit een eerder huwelijk kreeg *f* 1.200,— in eens. De rest van de erfenis moest eerlijk verdeeld worden onder de vijf kinderen. 14)

Soortgelijke opmerkingen kwamen voor in de testamenten van ten eerste brouwer Pauwels Claesz Verriet: hij liet aan zijn ongehuwde kinderen (hoeveel dat er waren stond er niet bij; bovendien hielden zijn vrouw en hij er rekening mee dat er nog een paar bij zouden komen) ieder *f* 400,— na, een bedrag dat ongeveer gelijk zou zijn aan de som die hij betaald had voor bruiloftskleding en -kleinoden, en drank op de bruiloft door hem geschonken uit eigen brouwerij. 15) Ten tweede Anthonis Petersz van Nesch, van wie alleen bekend is dat hij kerkmeester in de Jacobikerk was: zijn kleinzoon zou *f* 500,— in eens krijgen. 16) Tenslotte had ook een harnasmaker, Cornelis Jansz Verhaer, wel wat na te laten: zijn vijf kinderen zouden ieder *f* 100,— krijgen. 17)

Een enkele maal werden er waardevolle goederen vermeld die nagelaten werden. Zo bijvoorbeeld in het testament van jonckheer Thyman Sloot, monsterheer der Verenigde Nederlanden (de enige jonker overigens onder de burgerhoplieden): hij vermaakte onder andere zijn zilveren rapier en „poengaert“. 18)

Wat ook opviel was dat sommige heren een goed huwelijk hadden gedaan: in het testament, door de echtgenoten samen opgesteld, vermaakte de vrouw dan al haar goederen, terwijl manlief niets te legatieren had. Het mooiste voorbeeld daarvan is Jacob Snoeck, kruidenier. Zijn echtgenote liet een lange waslijst van goederen na, waaronder vier turkouse gouden ringen, zeer veel kleding en ook een bedrag van *f* 2.000,— in eens, na het overlijden van haar man (die dit alles zou krijgen in „rechter Lijfftochte“, wanneer hij haar overleefde) uit te betalen. En opdat zij verzekerd zou zijn van een behoorlijke, eervolle begrafenis, liet ze aan alle broers, zusters, neven en ooms rouwmantels na van goed, zwaar laken, voor de heren compleet met hoed. Tenslotte werd ook het armen-

weeshuis, waarvan haar man rentmeester was, niet vergeten: dit kreeg twee dozijn servetten en een goed tafellaken van acht ellen lang voor de „heere Taeffel”, het zondagsmaal dus. 19)

Tenslotte bleek uit een notariële akte dat Cornelis Both, rentmeester van de domeinen 's lands van Utrecht, via zijn huwelijk in het bezit kwam van vier morgens land bij IJsselstein. 20)

Tellen we het aantal burgerhoplieden op waarover we langs deze weg werkelijk iets relevant te weten kwamen, dan zijn het er slechts elf, een bedroevend klein groepje. Er kwamen er wel meer voor in de akten, maar dan ging het om nietszeggende of besloten testamenten, om machtigingen, als getuigen, enz. Dat er slechts weinig testamenten boven water kwamen, wil niet zeggen dat de rest te weinig bezat om er een te maken: van de illustere Jan Jacobsz van Leemput bijvoorbeeld is er geen overgeleverd. Hoewel ik veel informatie uit de notariële akten verwachtte, bleken ze dus relatief weinig op te leveren. Eén ding was wel bruikbaar: vaak werd onderaan het adres van de „comparanten” vermeld, hetgeen soms mooi het register van transporten en plechten kon aanvullen.

Wat nog uit het testament van jonckheer Thyman Sloot bleek was zijn verwantschap met een andere burgerhopman: Johan van Wyck, huismeester van het weeshuis, was zijn zwager. Sloot liet in zijn testament opnemen dat hij de schulden van zijn zwager zou betalen „soe well die goede luyden (van Wyck en zijn vrouw) geen bestheyk daer off en hebben”. 21) Niet alle hoplieden waren dus even bemiddeld.

Trouwens, ook prominente burgerhoplieden wisten wat schulden waren. De weduwe van Beernt Stell, Maria Loyseleur, verklaarde bijvoorbeeld in 1604 niet aansprakelijk te zijn voor de schulden van haar man 22); om welk bedrag het ging werd niet vermeld. Dat is wel bekend in het geval van Gysbert Thonisz van Voorst: bij zijn dood was hij de stad nog het lieve sommetje van 2400 pond schuldig „ter cause van verscheyden pachtinge” (hij had onder meer de wijn-imposten, „hoppensexchys” en visaccijns gepacht). Om die schuld in te lossen had hij zelfs al een hypotheek op zijn woning aan de Stadsplaats moeten nemen; bovengenoemd bedrag was echter nog niet ingelost. 23)

Hoe zat het eigenlijk met de inkomsten uit het burgerhopmanschap zelf? Daarvoor hoopte ik terecht te kunnen bij de rekeningen van de tweede kameraar, die de stadsdienaren hun loon uitbetaalde, maar alweer helaas: juist de burgerhoplieden komen op die lijst niet voor. In de vroedschapsresoluties trof ik echter een post die toch wel enig licht werpt op hun vergoeding. 24) In verband met diverse aanslagen door de vijand op steden zonder garnizoen werd in januari 1581 een extra vendel van 200 man aangenomen, te recruteren zowel uit de stad als uit de kleine steden en het platteland van Utrecht. Tot hopman van dit vendel werd wapenkoopman Cornelis Gysbertsz van Cuylenborch benoemd, die ook negen keer gewoon burgerhopman was. Het interessante nu is dat per hoofd opgave van de soldering werd gedaan, waarbij het nog verschil maakte of het vendel in ruste was dan wel moest uittrekken:

Rang	Stilliggend	Uittrekkend
hopman	f 15,—	f 80,—
luitenant	f 7,10	f 40,—
vaandrig	f 7,10	f 40,—
2 sergeants, elk	f 4,—	f 24,—
5 korporaals, elk	f 3,—	f 16,—
foerier	f 2,—	f 12,—
2 trommen, elk	f 2,—	f 12,—
50 „dubbelde soldeniers”, elk	f 2,—	f 12,—
137 schutten, elk	30 st.	f 8,—

Nogal een verschil dus tussen in ruste zijn of uittrekken. Daar dit vendel, wanneer het in ruste was, evenals de gewone burgervendels moest wachtlopen, mogen we aannemen dat de bezoldiging van de acht burgerhoplieden het dichtst bij het eerste staatje, d.w.z. f 15,— per jaar, gelegen zal hebben. Wel heel wat meer dan de overige rangen, maar een vetpot was het natuurlijk niet, al moeten we niet vergeten dat het een nevenfunctie was en de heren hun voornaamste bron van inkomsten elders hadden. Bovendien kregen ze extra onkosten vergoed door de stad. Zo bepaalde de raad in 1595 dat elke burgerhopman om in de onkosten van zijn vendel te kunnen

voorzien, f 200,— per jaar zou krijgen. 25) Een andere keer kregen ze gezamenlijk 542 pond, en dat „voor de verteerde kosten ende schuythuyl by henluyden mit hoere beveelhebbers musquetiers tromslagers ende andere te samen hondert ende twyntich sterck. In vier dagen tyts gedaen ende verschoten int convoyeren syner Ex.cie tot Dordrecht . . . ” 26)

En dan was daar natuurlijk nog de wijn die ze bij diverse gelegenheden door de stad aangeboden kregen.

Ter afsluiting van dit relaas nog enige details over de burgerhoplieden. Uit de dagboekaantekeningen van Buchelius bleek dat een paar heren bijnamen hadden gekregen van hun manschappen 27); omdat het er niet zoveel zijn, lijkt het me wel aardig die te vermelden. Ryck van Bockhoven bijvoorbeeld werd „Kalebaard” genoemd: waarschijnlijk zou men tegenwoordig van een „baby-face” gesproken hebben. Cornelis Ghysbertsz van Cuylenborch werd bijgenaamd „fistularius”, de fluitier; Gysbert Poortman, van wie verder niets bekend is, noemde men „de Bloeddorstige”, een karaktertrek die hem als hopman misschien van pas kwam, maar erg positief klinkt het niet. Tenslotte Jan Jansz Wtenwael, „schryver” van beroep: men doopte hem „Turk”, omdat zijn vendel in zijn standaard de wapenspreuk droeg „In spyt van de Miss, Liever Turksch dan Papist”.

Was de bijnaam „de Bloeddorstige” al een veeg teken, ook andere burgerhoplieden gedroegen zich niet altijd even voorbeeldig. Drie van hen maakten het zelfs zo bont dat er gerechtszaken van kwamen. Zo werd Cornelis Vereem in 1577 door een varkensdrijver beschuldigd van vechterij. 28) Hij werd niet in hechtenis genomen, dus waarschijnlijk was dit geen serieus geval. Ernstiger was de zaak van Reynier Vereem, die voor doodslag terecht stond. 29) Hij had een van zijn schutters gemaand de wacht te betrekken, maar deze weigerde: hij was dronken en „malcontent”. Daarop werd hij geslagen door Vereem; of hij ook inderdaad daaraan is bezweken, wordt niet vermeld.

Tenslotte nog een merkwaardig geval van misleiding: Cornelis Jansz Verhaer, harnasmaker, wilde iemand dwingen mee te gaan naar het leger van de prins dat voor Den Bosch lag. Zogenaamd had hij daartoe een „commissie van zyn Ex.cie”. 30) De afloop van het proces is onbekend, maar het slachtoffer was er in ieder geval niet ingevlogen en had aangifte gedaan. Daarmee zijn we aan het eind gekomen van dit korte artikel over de burgerhoplieden. Nogmaals wil ik er de nadruk op leggen dat het hier alleen ging om de sociaal-economische gegevens zoals die uit de bronnen aan het licht kwamen. Voor een uitvoerige beschrijving van de politieke invloed der burgerhoplieden ontbrak hier de ruimte, maar ik hoop dat met deze bijdrage toch het een en ander duidelijk is geworden over de burgerhoplieden.

Annette Weber

Noten:

- 1) P. L. Muller, *Verspreide Geschriften* (Uitgegeven door: P. J. Blok en S. Muller Fz., Leiden, 1906) 205.
- 2) De verdeling was afgeleid van de oude indeling van de stad in vier kwartieren; elk kwartier werd nu in tweeën gesplitst. Nadat Utrecht zich bij de Opstand had aangesloten werden de vendels genoemd naar de insignes op de banieren. Van noord naar zuid in de stad gaande waren dat achtereenvolgens: aan de oostkant Bloedkuil, Fortuin, Papenvaandel en Oranjestam, aan de westkant Handvoetboog, Turkije, Zwarte knechten en Pekstokken.
- Uit: D. A. Felix, *Het oproer te Utrecht in 1610* (Utrecht, 1919) 18.
- 3) S. Muller Fz., *Catalogus van het Stedelijk Archief te Utrecht* (Utrecht, 1890) 208.
- 4) De belangrijkste bronnen waren de vroedschapsresoluties, de rekeningen van de eerste en tweede kameraar, de registers van transporten en plechten, notariële akten, criminele stukken en diverse losse stukken.
- 5) Muller, *Verspreide Geschriften*, 222.
- 6) J. v. d. Water, *Groot Placcaatboek vervattende alle de placaten enz. der Staten 's lands van Utrecht mitsgaders van den borgemeesteren en vroedschap der stad Utrecht tot 1728; verrijkt met edicten van keizer Karel en Philips II* (3 dln; Utrecht, 1729) I, 191.
- 7) Rekeningen van de thesaurier 1577-1578, Stadsarchief II 1243.
- 8) Alfabetisch Register op de Besluiten van de Raad, 31 oktober 1528-31 oktober 1577, Stadsarchief 3A, SI 1.
- 9) *Ibidem*.
- 10) Rekeningen van de thesaurier 1587-1588, Stadsarchief II 1243.
- 11) Protocol en minuten van notaris Claes Verduyn, Stadsarchief 6, U009a006, 12 juli 1619.
- 12) Protocol van notaris Jacob van Herwaerden, Stadsarchief 6, U003a013, 8 april 1600.
- 13) Protocol en minuten van notaris Claes Verduyn, Stadsarchief 6, U009a021, 20 november 1639.
- 14) Protocol en minuten van notaris Willem van Galen, Stadsarchief 6, U012a019, 27 juni 1640.
- 15) Protocol van notaris Steven Pelt, Stadsarchief 6, U004a003, 18 juli 1611.
- 16) Protocol van notaris Jacob van Herwaerden, Stadsarchief 6, U003a002, 28 september 1579.
- 17) Protocol en minuten van notaris Splinter van Hamersfelt, Stadsarchief 6, U001a001, 29 december 1586.
- 18) Protocol van notaris Jacob van Herwaerden, Stadsarchief 6, U003a013, 1 september 1599.
- 19) *Ibidem*, U003a011, 20 december 1595 en 9 mei 1596.
- 20) *Ibidem*, U003a009, 17 februari 1593.
- 21) *Ibidem*, U003a013, 1 september 1599.
- 22) *Ibidem*, U003a016, 11 augustus 1604.
- 23) Rekeningen van de thesaurier 1609-1610, Stadsarchief II 1243, fol. 89.
- 24) Resolutiën van de raad 1577-1582, Stadsarchief II 121, 24 januari 1581.
- 25) *Ibidem*, 1590-1599, 17 november 1595.
- 26) Rekeningen van de 2e kameraar 1587-1588, Stadsarchief II 1259, fol. 23.
- 27) (A. Buchelius), *Descriptio urbis Rheno-Trajectinae, ad res praesertim Trajectinas spectantia, excerpta ex inedito M. S. Arnoldi Buchelii diario* (Utrecht, 1810) 67-69.
- 28) Criminele stukken 1577-1690, Stadsarchief II 2244, 11 december 1577.
- 29) *Ibidem*, 10 juni 1581.
- 30) *Ibidem*, 11 januari 1604.

Burgerhopman	Beroep-nevenfuncties	Adres	In vroedschap*
1. Adriaensz, Joost	Drapenier	Oude Gracht, w.z., tussen Volder- en Geertebrug	
2. Amerongen, Johan Gerritsz van	-	-	
3. Battum, Gerrit Jansz van	Brouwer	Oudekerkhof, n.z.	raad 8 x
4. Beeck, Frederick Cornelisz van	Wijnkoper, -tapper, waard	Snippevlucht, w.z.	raad 6 x
5. Bommel, Jacob Hendriksz van	-	Zaelstraet	raad 4 x 2e kameraar 2 x
6. Bommel, Rutger van	Drapenier, wachtmeester, weerdeyn (= opzichter) v.d. draperie	Visbrug, w.z., Oude Gracht, genaamd de Soutmarct	
7. Biens, Willem Willemsz	-	-	raad 4 x
8. Bockhoven, Henrick Berntsz van	Cremer	-	raad 1 x
9. Bockhoven, Ryck van	Brouwer	Gansmarkt	raad 2 x
10. Bogaert, Frans Gerritsz (zoon van nr. 11)	Brouwer, pachter van diverse stadsimposten en accijnzen	Oude Gracht, w.z., tussen Viebrug en St. Jansbrug	1e kameraar 1 x
11. Bogaert, Gerrit Fransz	Brouwer	Oude Gracht, w.z., bij St. Jacobsbrug	
12. Both, Cornelis	Rentmeester van de domeinen 's lands van Utrecht, artilleriemeester, ontvanger van de generale middelen	De Laeckensnijders	raad 4 x
13. Botteycking, Johan van	Wijntapper	Onder de Laeckensnijders, w.z.	raad 1 x
14. Byler, Hendrick van	-	-	
15. Caff, Jacob	Kapitein van de Staten-Generaal, wachtmeester	Oude Gracht, o.z., tussen Weertpoort en St. Jacobsbrug	
16. Cootwyck, Johan van	-	Nieuwe Gracht, o.z., tegenover de Brigittenbrug	
17. Cuylenborch, Cornelis Ghysbertsz van	Wapenkoopman	-	raad 10 x schepen 1 x
18. Doorn, Everhardt van	Kapitein en wachtmeester	Potterstraat, n.z.	raad 1 x
19. Engh, Floris witten	Sydelaeckenkoper	de Laeckensnijders, o.z.	raad 4 x
20. Foock, Ailbert	Leverancier van turf, ontvanger van de 100e penning, administrateur in het Pesthuis	-	raad 7 x schepen
21. Geleysz, Cornelis	Tijnmeester	-	raad 4 x
22. Goch, Jan van	Koopman (papier), pachter van diverse imposten en accijnzen, gecommiteerde in kerkeraad	Walsestraet, o.z.	raad 3 x schepen 1 x
23. Greffoensz, Jan	Wijnkoper	Tussen de Romenburg- en Gaardbrug	raad 1 x
24. Helmich, Willem Gerritsz	-	Zaelstraet, n.z.	
25. Hensberch, Matthys van	Waard in de Keulse Dom, ontvanger van de Bisschopstienden	-	raad 3 x schepen 1 x
26. Herwyck, Cornelis Jacobsz van	-	-	
27. Hoboocken, Jan van	-	Braendoleysteeg, z.z.	
28. Jansz, Frederick	Laynmacker (= schrijnwerker)	Achter St. Jacob bij de Watersteeg	
29. Jansz, Henrick	Wantsnyder, tynmeester	-	raad 2 x
30. Jong, Henrick Gijsbertsz de	Tynmeester, „brandewijnman“	Potterstraat	raad 4 x
31. Kessel, Cornelis van	Leverancier van turf	-	
32. Lam, Ysbrant	Pachter van de kalkmaten	-	
33. Leemput, Jan Jacobsz van	Brouwer, fortificatiemeester, pachter van diverse imposten en accijnzen, kerkmeester van St. Jacob, huismees-ter van het weeshuis	Oude Gracht, tussen St. Jacobsbrug en Weertpoort	raad 2 x schepen 10 x 1e kameraar 1 x
34. Leeuwen, Claes van	-	-	
35. Leeuwen, Willem Coenraetsz van	-	-	
36. Leeuwaerden, Jan Fransz van	Drapenier, tynmeester, weerdeyn (= opzichter) van de draperie	Twijnstraat, op hoek St. Nicolaassteeg	raad 6 x
37. Leuwen, Harman van	Houtkoper	Oude Gracht, w.z., achter Reguliersbrug	raad 1 x
38. Lienden, Goort van	Wijnkoper/wijntapper, pachter van diverse imposten en accijnzen	Stadsplaetsche	
39. Malsen, Anthonis Thonisz van	-	-	raad 4 x
40. Mathe, Dirck Jansz a	Korenkoper	-	
41. Meer, Johan van der	Wijnkoper, rentmeester van de Begijne-conventen	Oude Gracht, o.z., tegenover de Gaardbrug	
42. Meertensz, Wouter	Wijnkoper	-	raad 1 x
43. Meerwyck, Gerrit Eersten van	Sysmeester van de visexzys, pachter van diverse imposten en accijnzen, lakenkoopman	Groensteeg, z.z.	raad 2 x
44. Meteren, Jan van	Procureur	Onder de Laeckensnijders, o.z.	
45. Nane, Philips Cornelisz de	-	-	
46. Nesch, Anthony Petersz van	Kerkmeester van St. Jacob	Viesteeg	
47. Noort, Jan van	Brouwer, pachter van het ketelgruit	Oude Gracht, bij de Viebrug, o.z.	
48. Nypoort, Jan Florisz	-	Aan Gaardbrug op hoek Lijnmarkt	
49. Nypoort, Hendrick Roeloffsz van	-	-	raad 1 x
50. Oostrum, Adryaen Andriaensz van	Bode, pachter van het tonnegelt	Springweg, o.z., op zuidhoek van de Stroysteeg	

* Wanneer de burgerhoplieden ook na 1610 in de vroedschap zaten, is dat in deze cijfers verwerkt.

51.	Overmeer, Gysbert Gerrits van	Houtkoper	Oude Gracht, w.z., aan de „hooch coommerct“	raad schepen	3 x 1 x
52.	Poll, Harman Anthonisz van de	Brouwer, pachter van diverse imposten en accijnzen, huismeester St. Jobsghasthuis	Oude Kerckhoff, z.z., en Oude Gracht, w.z.; tussen Vie- en St. Jacobsbrug		
53.	Poll, Lucas van de	Cremer, tynmeester, zoldermeester en opzichter van het stadskoren, ontvan- ger van de generale middelen	Stroysteech	raad schepen	18 x 3 x
54.	Poortman, Gysbert	-	-		
55.	Pros. Jacob Dircksz	-	Stroysteech, n.z.		
56.	Raveswaey, Cornelis Hermansz van	Kerkmeester van de Jacobikerk	Voorstraat, n.z., bij St. Catharijnen- poort, en Hooge Marschegasse, w.z. Twinstraat, o.z.	raad	7 x
57.	Ridder, Anthonius de	Brouwer, kerkmeester in de Nico- laaskerk	Voorstraat, w.z., bij de Neude	raad	1 x
58.	Rosweyde, Aelbert van	-	-	raad	3 x
59.	Royen, Jan Anthonisz van	Tynmeester, kerkmeester in de St. Nicolaaskerk	St. Nicolaas Kerckhof, z.z. Woonhuis: Oude Gracht, o.z., tussen de Geerte- en Volderbrug	raad	9 x
60.	Royen, Jan Otten van	-	Hoge Jacobijnestraat, z.z.	2e kameraar	2 x
61.	Rycoutsz, Cornelis	Schoenmaker	Oude Gracht, w.z., tussen Bakker- en Bezembrug („Beijerbrug“)		
62.	Schayck, Willem Lambertz van	Vettewarier (= kaarsenmaker)	Nieuwstraat, o.z.		
63.	Schonevelt, Frederick van	-	Onder de Laeckensrijders bij de stadspoort	raad	1 x
64.	Schorel, Pouwels	Waskaarsenmaker, vettewarier	Stadsplaats	schepen	4 x
65.	Sloot, Joncker Thyman	Monsterheer der Verenigde Nederlanden weeshuismeester	Stadsplaats	raad	7 x
66.	Snoeck, Jacob	Kruidenier, rentmeester van het armenweeshuis	Oude Gracht, o.z., aan St. Jacobsbrug, op noordhoek van de Hoge Jacobijnen straat, en Winsensteege, z.z.	raad	9 x
67.	Soll, Laurens Anthonisz	-	Oude Kerckhoff	schepen	4 x
68.	Stell, Beernt	Wijntapper, waard in Montfoort, ontvanger-generaal der Staten- imposten, artilleriemeester, pachter van diverse imposten en accijnzen, huismeester van het fraterhuys		2e kameraar 2e burgemeester	3 x 1 x
69.	Swanenburch, Cornelis Petersz van	-	-	raad schepen	3 x 1 x
70.	Teylingen, Cornelis Adriaensz van	Diaken van de gereformeerde kerk	Lange Joffrouwenstraet, o.z., en St. Marienpleete, n.z.	raad	1 x
71.	Velthuys, Wernaer Jacobsz van	-	Onder de Lichte Gaerde	raad	3 x
72.	Vereem, Cornelis Aertsz	-	Stroijsteech, n.z.		
73.	Vereem, Reynier	Artilleriemeester, pachter van het dorstambt aan de Vaart, leveran- cier van turf	Stroijsteech, z.z.		
74.	Verhaer, Cornelis Jansz	Harnasmaker	Zaelstraat, z.z., in den Ommeloop	raad	3 x
75.	Verriet, Pauwels Claesz	Brouwer	Oude Gracht, w.z., aan de Bakkerbrug	raad	3 x
76.	Verwoerd, Mr. Peter Jansz	Stads-pestmeester	Onder de schoenmakershal, tegenover de Buurkerk		
77.	Vianen, Anthonis Jansz van	-	Schoutensteeg, op hoek Kyntgenshaven, en aan de stadspoort	raad schepen	5 x 2 x
78.	Voorst, Gysbert Thonisz van	Wijntapper, pachter van diverse imposten, accijnzen en het ketelgruit, ontvanger der statenimposten, weer- deyn (= opzichter) van de vis		2e kameraar 1e kameraar	1 x 2 x
79.	Vosch, Bruno	Wijnkoper, pachter van diverse impos- ten en accijnzen	Oude Kerckhoff, n.z., en Vuylstege, en Oude Gracht, o.z., tussen Weert- poort en Jacobsbrug	raad	4 x
80.	Vosch, Peter	Wijntapper, artilleriemeester, pachter van diverse imposten en accijnzen	Oude Gracht, o.z., bij de Viebrug	raad schepen 2e kameraar 1e kameraar	11 x 2 x 2 x 1 x
81.	Warnersz, Jacob	-	Vinckenborchsteech, n.z.		
82.	Weede, Bartholomeus van	Artilleriemeester	Oude Gracht, o.z., tussen St. Jacobs- en Viebrug	raad	5 x
83.	Weede, Cornelis van	Koopman, corduanier	Voorstraat, genaamd St. Jansvelt	schepen 2e kameraar	2 x 1 x
84.	Weede, Tyman van	Kapitein der Staten-Generaal	Winssensstege	raad	1 x
85.	Weede, Willem van	Brouwer	-	raad schepen	1 x 1 x
86.	Well, Willem Thomasz van	Cruyenier	-	raad	6 x
87.	Werckhoven, Dirck van	Huismeester van het weeshuis, kerk- meester van de St. Jacobskerk, pach- ter van diverse imposten en accijnzen	Oude Gracht, o.z., tussen Smee- en Geertebrug, en Nieuwstraat	raad	3 x
88.	Wtenwael, Jan Jansz	Schrijver	-		
89.	Wyck, Jan van	Tynmeester	Oude Gracht, w.z., tegenover Hombor- gerbrug op hoek Gortsteeg, én Braendoleynsteeg, z.z.	raad	4 x